

Feest van het Koninkrijk

RONALD WESTERBEEK

FEEST *van het*
KONINKRIJK

EEN VERDIEPEND GEMEENTEPROJECT
ROND HET ONZE VADER

Buijten & Schipperheijn *Motief* - Amsterdam

Kijk op www.feestvanhetkoninkrijk.nl voor extra materialen (downloads) en praktische tips. Check ook de Facebook-pagina Feest van het Koninkrijk, en volg ons op Twitter (@FeestvhKoninkrijk, #FvhK)

Colofon

© 2016 Ronald Westerbeek

Vormgeving: Theresia Koelewijn

ISBN 978-90-5881-899-7

Opzet van het gemeenteproject 'Feest van het Koninkrijk'

- **Zes themazondagen**

Elke week staat één thema centraal, dat geïntroduceerd wordt in de kerkdienst(en).

- **Stille tijd thuis**

Elk themahoofdstuk bestaat uit zes gedeelten, zodat je elke dag één gedeelte kunt lezen. Bij elk gedeelte staan ook persoonlijke verwerkingsvragen. De nadruk ligt op je eigen leven met God.

- **Wekelijkse groeigroepen**

Wekelijks kom je bijeen in een groeigroep. Het gespreksmateriaal voor de groeigroepen vind je achterin dit werkboek. De nadruk ligt op het gemeente-zijn: hoe kun je groeien als gemeenschap van Gods Koninkrijk?

Week 1 'Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden'

God is onze Vader en wij bidden als zijn geliefde dochters en zonen

Week 2 'Laat uw Koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel'

God maakt zijn schepping heel en wij worden betrokken in die heelmaking

Week 3 'Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben'

God brengt recht en nodigt ons uit om een gemeenschap van gerechtigheid te zijn

Week 4 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven wie ons iets schuldig is'

Wij mogen leven in vrijheid – als vergeven mensen die ook elkaar vergeven

Week 5 'En leid ons niet in verzoeking maar verlos ons van de boze'

God bevrijdt en nodigt ons uit om een bevrijdende gemeenschap zijn

Week 6 'Want van U is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen'

God maakt het waar en Hij nodigt ons uit om te leven vanuit zijn toekomst

Inhoud

Woord vooraf 8

Inleiding 10

Week 1 **‘Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden’**

Maandag	Intimiteit met God: genieten van wie Hij is 18
Dinsdag	Intimiteit met God: de liefdesdans van de drie-ene God 21
Woensdag	Intimiteit met God: welkom terug in de dans van God 25
Donderdag	Een gewaagd gebed: de Koning en het kruis 28
Vrijdag	Een gewaagd gebed: een zoon doet het werk van zijn vader 33
Zaterdag	Een gewaagd gebed: ‘zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend Ik jullie uit’ 34

Week 2 **‘Laat uw Koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel’**

Maandag	Het werk van de Vader: het gaat om de aarde 39
Dinsdag	Het werk van de Vader: een eeuwigdurend verbond met alles wat leeft 41
Woensdag	De Zoon brengt het leven in al zijn volheid – shalom voor de schepping 49
Donderdag	Leven in het spanningsveld van het Koninkrijk 52
Vrijdag	Het verhaal gaat door: gezonden om heelheid te verkondigen 57
Zaterdag	Het verhaal gaat door: kerk-zijn in de kracht van de Geest 63

Week 3 **‘Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben’**

Maandag	Onze dagelijkse noden doen ertoe voor God 71
Dinsdag	Je kunt vragen wat je wilt en het zal gebeuren – beloofd! 73
Woensdag	Gods toekomst voor vandaag 76
Donderdag	De harde werkelijkheid van een wereld in nood 79
Vrijdag	Opnieuw: woorden die consequenties hebben 83
Zaterdag	Brood voor vandaag: manna-mentaliteit 87

Week 4 **‘Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven wie ons iets schuldig is’**

Maandag	Vergeven om vrij te zijn 92
Dinsdag	Jezelf vergeven 94
Woensdag	Elkaar vergeven: de dynamiek van genade 97
Donderdag	Een wortel van bitterheid 101
Vrijdag	Drie misverstanden over het vergeven van anderen 103
Zaterdag	Geen vergeving zonder het kruis 105

Week 5 **‘En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze’**

Maandag	De realiteit van het kwaad: leidt God ons in verzoeking? 109
Dinsdag	De realiteit van het kwaad: een wereld in de greep van de duivel 110
Woensdag	De realiteit van de verzoeking: het gaat om leven en dood 114
Donderdag	De realiteit van de overwinning: de gehoorzame Zoon 116
Vrijdag	De realiteit van de overwinning: wie je bent in Christus 119
Zaterdag	De realiteit van de overwinning: Gods waarheid maakt vrij 123

Week 6 **‘Want van U is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen’**

Maandag	Jezus is Koning: het Lam dat geslacht is 129
Dinsdag	Van U is het Koninkrijk! De wereld rechtgezet 131
Woensdag	Van U is de kracht en de heerlijkheid! Een nieuwe hemel en aarde 135
Donderdag	Van U is de kracht en de heerlijkheid! De Geestvervulde kerk 139
Vrijdag	Amen: het is betrouwbaar en waar 144
Zaterdag	Ga dus op weg 145

Gespreksmateriaal voor groeigroepen 149

Week 1	155
Week 2	160
Week 3	166
Week 4	173
Week 5	178
Week 6	183

Noten 189

Woord vooraf

Jezus zelf leerde ons het Onze Vader bidden. Alleen daarom al verdient dit gebed onze bijzonder aandacht. Ik moet bekennen dat ik het vaak tamelijk gedachteloos heb gebeden, of in elk geval zonder te beseffen hoe revolutionair dit gebed is. Pas toen ik God op een nieuwe manier leerde kennen, als de levende Heer in ons midden (nu bijna twintig jaar geleden), begonnen de woorden voor mij te leven. Het begon tot mij door te dringen dat Jezus mij in dit gebed uitnodigt in zijn vertrouwelijke omgang met de Vader, als geliefde zoon in wie Hij zich verheugt. En dat Jezus mij vurig leert bidden om de komst van het Koninkrijk van God – een koninkrijk dat in alle opzichten raakt aan ons leven hier op aarde.

Ik ben van dit gebed gaan houden. Telkens opnieuw spreekt Jezus mij aan in deze woorden. Ik zal eerlijk zijn: mijn geloof huppelt niet van bergtop naar bergtop. Sommige christenen lijken altijd op ijle hoogten te verkeren, maar ik zit regelmatig in een dal vol schaduwen. Dan zie ik even heel weinig van dat doorbrekende Koninkrijk. Dan lijken de eenzaamheid en het onrecht de overhand te hebben in de wereld. Word wakker, Heer, waarom slaapt U? (Psalm 44: 24). Waarom verbergt U voor mij uw gelaat? (Psalm 88: 15). In de woorden van het Onze Vader spreekt Jezus mij moed in en scherpt me aan: dit is mijn evangelie, mijn goede nieuws! Dit is mijn werkelijkheid achter de wereld die jij ziet. Sta op, mijn Koninkrijk begint in jou!

In dit boek heb ik dit onder woorden willen brengen. Ik hoop van harte dat het ook jou zal bemoedigen en aanscherpen: dit is het evangelie, dit is het Koninkrijk van God dat doorbreekt in ons weerbarstige bestaan – in jou, en door jou heen. Dat ook jij opnieuw, of misschien voor het eerst, gegrepen zal worden door Gods overvloedige liefde voor jou, voor de mensen om je heen, en voor zijn hele schepping.

Er zijn een paar mensen die ik wil bedanken omdat ze hebben bijgedragen aan het schrijven van dit boek. Allereerst is dat de interna-

tionale geloofsgemeenschap van Grace Church, waar ik in 2012 een preken-serie deed over het Onze Vader en het Koninkrijk van God. Die preken-serie ligt aan de basis van dit boek. Ik heb als kerkplanter van ICF Amersfoort veel mogen leren van mijn zussen en broers in Grace Church, en in het bijzonder noem ik Pius Nwanne, James Seisay, Prudencia Brown ('Mama Milly'), Nico Zwemstra en Paul Waterval.

In het bijzonder wil ik mijn meelezers bedanken: Jos Douma (gereformeed-vrijgemaakt predikant en docent spiritualiteit aan de ETF), Jan Fokker (New Wine Nederland), Mark Hage (voorganger Vineyard Amsterdam), Embert Messelink (A Rocha Nederland), Annemarthe Westerbeek (Micha Nederland) en natuurlijk Nienke, mijn vrouw en reisgenoot. Dank ook aan Gerrit Riemer (Kleiklooster Amsterdam), die een prachtige vertaling maakte van twee gebeden uit de encycliek *Laudate si'*. Gaaf dat jullie bereid waren zo intensief mee te denken (en te schrijven)!

Bij het lezen van dit boek zul je merken dat ik geïnspireerd ben door Tom Wright en Tim Keller, en ook hen beiden wil ik bedanken – voor de gesprekken en voor hun preken en boeken. Ik heb dankbaar gebruik gemaakt van een boekje dat Wright schreef over het Onze Vader, *The Lord and his Prayer*.

In Christus met je verbonden,

Ronald Westerbeek

Amersfoort, 2016

Inleiding

‘Heer, leer ons bidden,’ vroeg een van de leerlingen aan Jezus (Lucas 11: 1, zie ook Matteüs 6: 9-13). En Jezus leerde hun het gebed dat wij nu het Onze Vader noemen:¹

*Onze Vader in de hemel
laat uw naam geheiligd worden.
Laat uw Koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven wie ons iets schuldig is.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk,
en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid.
Amen.*

De woorden van dit gebed klinken ons misschien zo bekend in de oren, dat we niet meer horen hoe Jezus ons leven op z’n kop zet – of beter gezegd: hoe Hij onze wereld, die volledig uit het lood staat, weer rechtzet. Met dit gebed leert Jezus ons bidden om de komst van Gods Koninkrijk op aarde. En Hij maakt duidelijk dat de komst van het Koninkrijk niet buiten ons om gaat. Wij worden er juist helemaal in betrokken. *Jezus nodigt ons uit om vooruit te grijpen op Gods toekomst en nu al te leven als nieuwe mensen – het Koninkrijk van God is daadwerkelijk in ons begonnen.*

Je hebt nu een boek in handen dat je meeneemt op een ontdekkings-tocht naar de concrete betekenis van het Onze Vader voor jouw leven en jouw kerk. Wat is dat Koninkrijk waarover Jezus spreekt, en hoe breekt het door in ons leven en in onze wereld?

In zes themahoofdstukken gaan we de zes bedes in het Onze vader verkennen en toepassen. We zullen zien dat het Koninkrijk van God geen ongrijpbaar idee is, maar alles te maken heeft met deze concrete aarde waarop we leven – met thema’s als sociale gerechtigheid en zorg voor de schepping, maar ook met genezing en bevrijding.

Jezus zet ons met dit gebed aan tot actie, maar dan wel actie die *begint met, uitloopt op, en voortdurend afhankelijk is van* een levende relatie: wij zijn geliefde dochters en zonen van de Vader, in Christus en door de heilige Geest.

Zes weken samen op ontdekkingstocht

Dit boek is geschreven om gebruikt te worden voor een verdiepend gemeenteproject met zes themazondagen, wekelijkse groeigroepen en stille tijd thuis. Als gemeente ga je samen op ontdekkingstocht: wat drijft jullie als gemeente van Christus in deze wereld?

Elke week staat één thema centraal:

- Week 1: God is onze Vader en wij bidden als zijn geliefde dochters en zonen
- Week 2: God maakt zijn schepping heel en wij worden betrokken in die heelmaking
- Week 3: God brengt recht en nodigt ons uit om een gemeenschap van gerechtigheid te zijn
- Week 4: Wij mogen leven in vrijheid – als vergeven mensen die ook elkaar vergeven
- Week 5: God bevrijdt en nodigt ons uit om een bevrijdende gemeenschap zijn
- Week 6: God maakt het waar en Hij nodigt ons uit om te leven vanuit zijn toekomst.

Themadiensten

Elke zondag wordt het nieuwe weekthema geïntroduceerd in een themadienst. Natuurlijk is het leuk om in deze diensten flink uit te pakken en er echt iets bijzonders van te maken. Als je leidinggevende bent in de gemeente, denk dan na over creatieve vormen die het thema dichterbij brengen en concreet maken, en meer zintuigen aanspreken dan alleen ons gehoor (interactie, drama en dans, film-pje, getuigenissen van gemeenteleden, etc.). Ook leuk is het om de themadiensten voor te bereiden met een team (waarin je ook jongeren en ouderen betreft). In de veelkleurigheid van de gemeente mag je God aanbidden en hem ontmoeten.

Zorg ervoor dat er na elke dienst de mogelijkheid is om persoonlijk gebed te ontvangen, en benoem dit tijdens de dienst. Misschien is er in de gemeente al een gebedsteam, of zijn er gemeenteleden die een ministrycursus hebben gedaan.

Stille tijd thuis

Elk themahoofdstuk bestaat uit zes gedeelten, zodat je elke dag thuis één gedeelte kan lezen. Elk gedeelte eindigt met een verwerking, de *retraite*. Bij deze retraite ligt de nadruk op je eigen persoonlijke verwerking en toepassing: wat doet dit gedeelte met jou persoonlijk, en wat betekent het voor jouw leven met God?

In het Nieuwe Testament lezen we dat Jezus zich regelmatig terugtrok op een stille plek, om alleen te zijn met zijn Vader. Zo zijn deze leesgedeelten ook bedoeld: niet als ‘huiswerk’, maar als handreiking voor jouw eigen persoonlijke tijd met God. Bid vooraf telkens om de heilige Geest, en vraag of Hij je duidelijk wil maken wat God door dit gedeelte tegen jou wil zeggen. De verwerkingsvragen helpen je op weg, maar waar het vooral om gaat, is jouw eigen tijd van ontmoeting met God.

Je zal merken dat het behoorlijk intensief is. Maak daarom vooraf ruimte in je agenda, en reserveer elke dag de tijd die je nodig hebt om in alle rust te kunnen lezen en bidden. Laat daar geen andere afspraken tussenkomen (je hebt immers al een afspraak!), en zet ook je mobieltje uit. Wat voor mij goed werkt, is een stilteplek waar ik me kan terugtrekken – aan de muur hangt een kruis, er staat een knielbankje en een kaars. Als ik langere tijd wil bidden, maak ik een flinke wandeling in het bos. Wat werkt voor jou het beste?

Wekelijkse groeigroepen

Wekelijks kom je bijeen in een groeigroep. Het gespreksmateriaal voor de groeigroepen vind je achterin dit werkboek (vanaf p. 148). De nadruk ligt hier op het gemeente-zijn: hoe kun je groeien als gemeenschap van Gods Koninkrijk?

De groeigroep is een geestelijke gemeenschap waar we *Gods aanwezigheid* mogen ervaren, en waar we elkaar helpen om te groeien in navolging van Jezus Christus. Het gezamenlijke gebed is daarom niet alleen maar de opening en afronding van de bijeenkomst, maar het hoofdbestanddeel. Neem er dus ruim de tijd voor.

- *Elke bijeenkomst begint met een gebed.* Dit gebed heb ik *In Gods aanwezigheid* genoemd: je komt immers als groep niet alleen *met elkaar* samen; *God zelf* is in ons midden (Matteüs 18: 20). Daar zijn we ons niet altijd even concreet van bewust. Ook in de kerk praten we al snel *over* God, in plaats van ook *met* God te zijn – *met hem* te spreken, naar hem te luisteren in de verwachting dat Hij werkelijk spreekt. Daarom is het goed om elkaar er elke keer weer

aan te herinneren dat Hij de levende Heer in ons midden is, en ons bewust te openen voor zijn aanwezigheid en een luisterende houding aan te nemen.

- *Elke bijeenkomst loopt uit op een tijd van gebed.* Soms is dat een tijd waarin je eenvoudig stil bent voor God en luistert, waarbij ieder-een zich vrij voelt om ook hardop te bidden. Soms is het een tijd waarin je (bijvoorbeeld in twee- of drietallen) met elkaar bidt en voorbede doet voor elkaar. Misschien spreekt God woorden, of laat Hij jullie iets zien, dat jullie aan elkaar mogen doorgeven.

Het is belangrijk dat er een of twee kringleiders zijn, die de bijeenkomsten goed voorbereiden. Als kringleider hoef je niet per se al het gespreksmateriaal te behandelen: voel je vrij om de vragen te kiezen die het beste aansluiten bij jouw groep.

Het is goed om met de groep vooraf een introductieavond te hebben (zie p. 149). Zeker als je dit gemeenteproject met een nieuwe groep doet. Dan kun je elkaar vast wat leren kennen en met elkaar delen welke verwachtingen je hebt van deze verdiepingsweken.

SUGGESTIE: MAAK ER EEN 12-WEKENPROJECT VAN...

Er komt in dit boek veel aan de orde. Je kunt er als gemeente daarom ook voor kiezen om daar meer tijd voor te nemen dan zes weken. Je kunt bijvoorbeeld prima twee weken nemen voor elk themahoofdstuk:

- Elk hoofdstuk biedt ruimschoots stof voor twee themadiensten.
- Elke eerste week heb je groep, elke tweede week is er ruimte voor een gemeentebrede activiteit (die georganiseerd kan worden door een of twee groepen). Bijvoorbeeld een aanbiddingsavond (week 1), een natuurwandeling (week 2), een feestelijke maaltijd voor de hele buurt (week 3), een avond met ministrygebed (week 4), een creatieve avond met workshops schilderen en drama rond het thema 'Geliefde dochters en zonen van de Vader' (week 5), een avond van gebed voor de stad of het dorp (week 6).

... of ga deze verdiepingsweken aan als kring

Dit boek is geschreven als een gemeentebreed project met themadiensten op zondag. Dat is het mooiste. Maar misschien ziet jouw kerk zo'n project niet zitten. Dan kun je dit boek natuurlijk ook gebruiken als materiaal voor je Bijbelkring. Of gewoon voor je eigen geloofsverdieping, natuurlijk.

Verwachting en toewijding

Je merkt: de nadruk ligt sterk op ontmoeting. Tijdens deze weken ontmoet je elkaar van hart tot hart, maar bovenal wil God jou ontmoeten. God heeft jou vol liefde uitgekozen (Efeziërs 1: 4). Hij verlangt ernaar om tijd met je door te brengen. 'Nader tot God, dan zal hij tot u naderen,' zegt Jakobus (Jakobus 4: 8). En Jezus zelf belooft: 'Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, en voor wie klopt zal worden opengedaan' (Matteüs 7: 7).

Een ontmoeting met God verandert je. Denk maar aan de Samaritaanse vrouw die Jezus ontmoet bij de waterput (Johannes 4: 1-42). Jezus ziet haar, spreekt haar aan, en raakt haar aan met zijn liefde – en zij stroomt over van zijn liefde en brengt haar buurtgenoten vrijmoedig bij Jezus. 'In die stad kwamen veel Samaritanen tot geloof in hem door het getuigenis van de vrouw' (vers 39).

Ik geloof dat God jou en mij wil ontmoeten en vernieuwen, zodat zijn Koninkrijk zichtbaar gaat worden in ons, en door ons heen. Hij wil ons ontmoeten en aanraken, zodat wij mensen worden die leven vanuit zijn toekomst. Wij zijn geroepen om gemeenschappen te zijn waar die toekomst op een verrassende manier al begonnen is – als een teken van genade in een genadeloze wereld. Gemeenschappen die hoop bieden voor hopeloze gevallen. Waar genezing gevonden kan worden voor wat onherstelbaar beschadigd lijkt. Die in hun woorden en daden zeggen: 'Houd moed, Gods nieuwe wereld breekt aan! Kom, en proef de goedheid van de HEER.'

Daarom wil ik je vragen om zo dadelijk dit werkboek opzij te leggen en een keuze te maken. Wil jij je laten ontmoeten in deze komende weken? Wil jij je hart openen voor je broers en zussen in je groei-groep en bovenal voor God? Wil jij je laten aanspreken en aanraken, zodat jouw hart gaat overstromen van zijn liefde en je vrijmoedig gaat getuigen van Gods liefde en genade? *Mag de Geest van God vrij spel hebben in je hart en je leven gaan vernieuwen, zodat door jouw getuigenis mensen tot geloof in Jezus komen?*

Je kunt dit gebed bidden:

*Vader in de hemel,
Ik verlang ernaar om U echt te ontmoeten, en door U aangeraakt te worden. Want ik geloof dat bij U een volheid van leven is, waar ik nog veel meer van mag gaan proeven. En ik geloof dat de mensen om mij heen meer mogen gaan proeven van die volheid van leven.*

Daarom wil ik mij in deze komende weken openen voor wat U in mij wilt doen. Wilt U deze tijd gebruiken om mij dichter bij uw Vaderhart te brengen en mijn leven te vernieuwen? Wilt U mij helpen om toegewijd te zijn en mij niet te laten afleiden van wat U in mij wilt doen? Help mij om mijzelf aan U toe te vertrouwen, en U toe te laten in alle kamers van mijn hart.

*Kom, heilige Geest van God,
Vul mijn hart, en ontsteek in mij het vuur van uw liefde,
vernieuw mij.*

*Heer, hier ben ik. U behoort ik toe. Laat uw Koninkrijk komen – doe uw wil in mij.
Amen.*

DE HEILIGE GEEST UITNODIGEN

Eén van de oudste gebeden in de geschiedenis van de Kerk is het *Veni Sancte Spiritus* – ‘kom heilige Geest’:

*Kom, heilige Geest,
vervul de harten van uw gelovigen
en ontsteek in hen het vuur van uw liefde.
Zend uw Geest uit
en alles zal herschape worden;
en Gij zult het aanschijn van de aarde vernieuwen.*

Een heel eenvoudig maar gewaagd gebed, waarin we de Geest van God uitnodigen ons zijn tastbare kracht en aanwezigheid te laten ervaren.

De Geest is als adem, als wind, als vuur, als een stille stem die ons uitnodigt in een groots avontuur. Het is makkelijk om zo'n gebed vluchtig te bidden voordat we overgaan tot de orde van de dag, maar het is in wezen een gebed dat ons uitdaagt om dieper in het leven met God te stappen.

Neem na het uitnodigen van de heilige Geest de ruimte om stil te worden, te wachten en met verwachting te luisteren – zonder verwachting is het alsof je iemand uitnodigt in je huis, maar de deur dicht laat. Hij die we verwachten is heel dichtbij. Let op mogelijke gedachten die oplichten, tintelingen of ervaringen in je lichaam, emoties die opborrelen of geloof dat groeit. Vraag jezelf af: wat is de Vader aan het doen (Johannes 5:19)? Laat je verrassen en onderbreken door God.

Mark Hage (Vineyard Amsterdam)

